

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.411.008.05.2022

Pan
Grzegorz Kubik
Burmistrz Gminy Rawicz
Urząd Miejski Gminy Rawicz
ul. Marszałka J. Piłsudskiego 21
63-900 Rawicz

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/007 – Funkcjonowanie Centrów Usług Społecznych w województwie wielkopolskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski Gminy Rawicz ¹ , ul. Marszałka J. Piłsudskiego 21, 63-900 Rawicz
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Kubik, Burmistrz Gminy Rawicz ² , od 8 grudnia 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Tworzenie i organizacja centrów usług społecznych, w tym wydatkowanie środków finansowych związanych z tym procesem
Okres objęty kontrolą	Lata 2020 – 2022 ³
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Marek Rozwalka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/184/2022 z 7 listopada 2022 r. (dowód: akta kontroli str. 1-7)

¹ Dalej: Urząd albo UM.

² Dalej: Burmistrz.

³ Badaniami kontrolnymi zostały objęte również zdarzenia i dokumenty sprzed tego okresu, które miały związek z przedmiotem kontroli.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez Urząd procesu tworzenia i organizacji Centrum Usług Społecznych⁶ w Gminie Rawicz⁷.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W Urzędzie prawidłowo i rzetelnie wykonywano zadania związane z utworzeniem i organizacją CUS. Powołanie nowej jednostki przeprowadzone zostało zgodnie z wymogami ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych⁸. Centrum powstało poprzez przekształcenie istniejącego Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rawiczu⁹, w trybie określonym w art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy o realizowaniu usług społecznych i rozpoczęło funkcjonowanie 1 kwietnia 2021 r. Do CUS przekazane zostały wszystkie zadania, w tym usługi społeczne, realizowane dotychczas przez M-GOPS oraz nierealizowane przez ten podmiot zadania z zakresu usług społecznych określonych w ww. ustawie. Przed podjęciem decyzji w sprawie przekształcenia Ośrodka w Centrum przeprowadzono rzetelną analizę zasadności przedsięwzięcia oraz prawidłowo oszacowano koszty utworzenia Centrum.

Burmistrz powołał na stanowisko Dyrektora CUS¹⁰ osobę spełniającą wymagania określone w ustawie oraz udzielił jej stosownych upoważnień, umożliwiających kierowanie jednostką, a także realizowanie ustawowych i statutowych zadań. Na utworzenie i funkcjonowanie CUS, w ramach projektu „Centrum Usług Społecznych – nowa jakość polityki społecznej w Gminie Rawicz”¹¹, Gmina pozyskała środki z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój¹², w wysokości 2 231,5 tys. zł. Urząd nie wydatkował bezpośrednio środków finansowych związanych z utworzeniem i funkcjonowaniem Centrum. Wydatki tego rodzaju ponosił M-GOPS, a następnie, od 1 kwietnia 2021 r., CUS.

Zapewniono spełnianie przez Statut Centrum wymagań określonych w ustawie o CUS. Obowiązujący Program Usług Społecznych w Gminie, m.in. na skutek przyjęcia interpretacji przepisów Instytucji Pośredniczącej, nie uwzględniał jednego z elementów wymaganych ww. ustawą, co nie miało jednak istotnego wpływu na kontrolowaną działalność, a w konsekwencji i jej ocenę.

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: CUS albo Centrum.

⁷ Dalej: Gmina.

⁸ Dz. U. poz. 1818, dalej: ustawa o CUS albo ustawa.

⁹ Dalej: M-GOPS albo Ośrodek.

¹⁰ Dalej: Dyrektor.

¹¹ Dalej: Projekt.

¹² Dalej: POWER.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Utworzenie i organizacja CUS oraz wydatkowanie środków finansowych w związku z jego utworzeniem i rozwojem.

Opis stanu faktycznego

1. Zarządzeniem Burmistrza Nr 418/2020 z 11 lutego 2020 r. powołany został Zespół do spraw opracowania wstępnej koncepcji utworzenia Centrum. W skład Zespołu wszedł m.in.: Zastępca Burmistrza, Sekretarz Gminy, Dyrektor Ośrodka, Kierownik Działu Aktywności Lokalnej M-GOPS, jak również Naczelnik Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych oraz przedstawiciele Biura Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu. Powołanie zespołu uzasadniono m.in. zamiarem przystąpienia przez Gminę do uczestnictwa w konkursie „Wsparcie tworzenia centrów usług społecznych i rozwój dostarczanych przez nie usług” w ramach POWER¹³, ogłoszonym przez Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego¹⁴ w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

(akta kontroli str. 305-306)

Powołanie tego Zespołu poprzedzono m.in. sporządzeniem przez Sekretarza Gminy 8 stycznia 2020 r. „Harmonogramu działania w celu utworzenia Centrum Usług Społecznych w Rawiczu”, zatwierdzonego następnie przez Burmistrza. W treści tego dokumentu ujęto następujące zagadnienia: uwarunkowania prawne, cel, inicjatorzy i realizatorzy, proponowana forma organizacyjna utworzenia CUS, narzędzia wspomagające, okres realizacji (2021-2023 oraz okres kolejnych trzech lat po zakończeniu ww. projektu), potencjał kadrowy, siedziba jednostki i zaplecze infrastrukturalne, uwarunkowania organizacyjne, budżet gminy (planowane wydatki), działania poprzedzające proces wdrażania¹⁵, misja oraz wizja CUS, korzyści z wdrożenia nowej jakości usług społecznych.

(akta kontroli str. 305-312)

Inicjatorami utworzenia Centrum była, jak wynikało z wyjaśnień Burmistrza, Kierownik Działu Aktywności Lokalnej M-GOPS, działająca przy akceptacji Dyrektora Ośrodka oraz sam Burmistrz.

Burmistrz, w odniesieniu do możliwości utworzenia CUS we współpracy z inną gminą, wskazał, że *dyskutowano o tym, czy współpraca z innymi gminami będzie możliwa, jednak zważywszy na wielkość Gminy w odniesieniu do innych gmin powiatu rawickiego, nie wzięto pod uwagę utworzenia z inną gminą takiego podmiotu.* Wyjaśnił, że Gmina na bieżąco monitorowała i nadal monitoruje potrzeby mieszkańców w zakresie usług społecznych, przy czym znany był również potencjał lokalnych podmiotów świadczących usługi społeczne, w tym m.in. M-GOPS, organizacji pozarządowych¹⁶ oraz innych instytucji, zarówno publicznych, jak i sektora prywatnego. Uznano że zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy w zakresie usług społecznych będzie możliwe samodzielnie z wykorzystaniem gminnego CUS, jako

¹³ Działanie 2. Rozwój Usług świadczonych w środowisku lokalnym.

¹⁴ Dalej: EFS.

¹⁵ M.in.: spotkania informacyjne, omawianie możliwości finansowania, działania diagnostyczne i analityczne, inwentaryzacja zasobów oraz podmiotów instytucjonalnych oraz organizacji i potencjalnych partnerów, analiza dokumentów strategicznych Gminy z zakresu polityki społecznej oraz innych podmiotów, wyłonienie usług społecznych oferowanych mieszkańcom, ustalenie podstawowych zasad realizacji usług, wypracowanie planu wdrażania CUS, przedstawienie projektu struktury organizacyjnej CUS, przedstawienie kosztów utworzenia i funkcjonowania CUS oraz świadczenia usług, przedstawienie projektu uchwały w sprawie utworzenia CUS wraz z projektem Statutu, wypracowanie misji i wizji Centrum na spotkaniach warsztatowych.

¹⁶ Dalej także: NGO.

nowej jednostki organizacyjnej przy wykorzystaniu i wzmocnieniu lokalnych podmiotów świadczących takie usługi.

(akta kontroli str. 234-235, 305-306)

W dniu 26 listopada 2020 r., pomiędzy Ministrem Rozwoju i Technologii w Warszawie (Instytucją Pośredniczącą) oraz Gminą, zawarto umowę o dofinansowanie Projektu, realizowanego w ramach POWER, współfinansowanego ze środków EFS. Łączną wysokość dofinansowania określono na kwotę 2 231,5 tys. zł (wartość wydatków kwalifikowalnych), w tym 1 880,7 tys. zł ze środków europejskich oraz 350,8 tys. zł ze środków dotacji celowej. Zgodnie z treścią złożonego przez Burmistrza 27 sierpnia 2020 r. wniosku o dofinansowanie Projektu, zadanie miało być realizowane w okresie od 1 października 2020 r. do 30 września 2023 r., przy czym beneficjent zobowiązał się do zachowania trwałości projektu – kontynuacji działalności utworzonego CUS – przez minimum 36 miesięcy po zakończeniu jego realizacji.

(akta kontroli str. 33-152)

Wykonawcą Projektu, zgodnie z treścią ww. umowy, był M-GOPS, a realizacja przedsięwzięcia obejmowała cztery zadania, tj.: wypracowanie i przedstawienie Radzie Programowej Planu Wdrażania CUS (od października 2020 do marca 2021), realizację Planu Wdrażania CUS i świadczenia usług społecznych (marzec 2021 – marzec 2022), aktualizację i realizację Planu Wdrażania CUS i świadczenia usług społecznych (kwiecień 2022 – czerwiec 2023), wypracowanie wniosków z Planu Wdrażania CUS i przedłożenie Radzie Programowej pakietu produktów powstałych w wyniku testowania rozwiązania modelowego (lipiec 2023 – wrzesień 2023).

(akta kontroli str. 33-87, 477-502, 514-519, 1292-1337)

W grudniu 2020 r. w ramach realizacji Projektu opracowano „Raport z diagnozy potencjału i potrzeb w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Rawicz”¹⁷. Raport ten określał m.in. kontekst oraz założenia metodologiczne diagnozy, w tym obszary i pytania badawcze, populacje i próby oraz metody i techniki badawcze. Prezentacja wyników badania obejmowała: aktualny poziom i zakres realizacji usług społecznych w Gminie, potrzeby i oczekiwania jej mieszkańców, potencjał podmiotów ekonomii społecznej i innych podmiotów w zakresie tych usług, aktywność społeczną i zaangażowanie mieszkańców oraz koordynowanie takich usług w Centrum Usług Społecznych, a także wnioski i rekomendacje. W odniesieniu do zdiagnozowanych potrzeb mieszkańców, główne kierunki usług społecznych koncentrowały się m.in. na spotkaniach międzypokoleniowych dla mieszkańców, organizacji czasu wolnego dla rodzin z dziećmi do lat pięciu oraz dzieci i młodzieży, działań skierowanych do osób z niepełnosprawnościami, a także spotkań dla mieszkańców terenów wiejskich. We wnioskach diagnozy, w zakresie kluczowych kierunków usług oraz priorytetowych grup odbiorców wskazano m.in. na badania diagnostyczne, które wykazały, że zakres usług społecznych w oczekiwaniach i potrzebach mieszkańców wykracza poza dotychczasową skalę działalności M-GOPS oraz grupy ich odbiorców. Wsparciem w ramach usług społecznych powinny w pierwszej kolejności zostać objęte osoby starsze, rodziny z dziećmi do lat pięciu, osoby z niepełnosprawnościami, młodzież, a także opiekunowie osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osoby z uzależnieniami i ich rodziny, jak również osoby dotknięte i zagrożone przemocą oraz osoby bezrobotne. W dniu 27 stycznia 2021 r. w M-GOPS sporządzono „Raport z przeprowadzonych konsultacji społecznych diagnozy

¹⁷ Sporządzony na zlecenie M-GOPS (protokół odbioru raportu z 21 grudnia 2020 r.) przez podmiot zewnętrzny wybrany na podstawie przeprowadzonego postępowania o udzielenie przedmiotowego zamówienia publicznego (umowa o wykonanie m.in. tego zadania z 30 października 2020 r.). Ww. podmiot sporządził ponadto raport metodologiczny oraz podsumowanie przedmiotowej diagnozy.

potencjałów i potrzeb w zakresie usług społecznych na terenie Gminy Rawicz”, opracowany m.in. w oparciu o konsultacje społeczne polegające na zbieraniu uwag w formie papierowej i elektronicznej, a także na spotkaniu z mieszkańcami zorganizowanym w trybie on-line.

Diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych, po przeprowadzonych jej konsultacjach ze wspólnotą samorządową, została 1 kwietnia 2021 r., stosownie do wymogów art. 21 ust. 5 ustawy o CUS, przekazana Burmistrzowi oraz Przewodniczącemu Rady Miejskiej Gminy¹⁸.

(akta kontroli str. 376-474, 503-513)

Uchwałą Rady Miejskiej z 27 stycznia 2021 r. utworzono Centrum. CUS powstało poprzez przekształcenie funkcjonującego Ośrodka, a mienie M-GOPS stało się mieniem CUS. Wykonanie uchwały powierzono Burmistrzowi, natomiast jej wejście w życie określono na 1 kwietnia 2021 r. Zadaniem CUS, były m.in.:

- zaspokajanie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych przekazanych temu podmiotowi do realizacji, w tym określonych w Programie Usług Społecznych Gminy¹⁹;
- prowadzenie rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych;
- opracowywanie diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych;
- realizowanie PUS;
- realizowanie innych niż usługi społeczne zadań przekazanych do realizacji centrum usług społecznych, w tym zadań z zakresu pomocy społecznej w przypadkach przewidzianych przez obowiązujące przepisy prawa;
- podejmowanie działań na rzecz integracji i wspierania rozwoju wspólnoty samorządowej z wykorzystaniem potencjału tej wspólnoty, w tym organizowanie działań samopomocowych, wolontaryjnych i sąsiedzkich stanowiących uzupełnienie usług społecznych;
- opracowywanie standardów jakości usług społecznych określonych w PUS w przypadku braku określenia tych standardów w obowiązujących przepisach oraz ich wdrażanie;
- podejmowanie działań na rzecz rozwoju i koordynacji usług społecznych.

Wszyscy pracownicy dotychczas zatrudnieni przez M-GOPS stali się pracownikami CUS, w myśl art. 23¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy²⁰. Utworzenie Centrum nie miało rodzić skutków finansowych, które wymagałyby zmiany budżetu Gminy na 2021 r.

(akta kontroli str. 8-14)

Burmistrz wyjaśnił, że *w celu zapewnienia ciągłości świadczonych usług społecznych przez M-GOPS, uchwałą z 27 stycznia 2021 r. utworzono z dniem 1 kwietnia 2021 r. jednostkę budżetową CUS, której zlecono do realizacji zadania, o których mowa w art. 13 ustawy oraz usługi społeczne dotychczas wykonywane przez M-GOPS. Dodał, że dzięki takiemu przekształceniu zapewniono, ciągłość świadczenia dotychczasowych*

¹⁸ Dalej: Rada Miejska.

¹⁹ Dalej: PUS albo Program.

²⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 1510, ze zm.

usług i umożliwiono wdrażanie usług nowych, przy wykorzystaniu doświadczonej kadry M-GOPS.

(akta kontroli str. 234-235)

Na etapie tworzenia CUS Gmina korzystała ze wsparcia Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu m.in. poprzez: uczestnictwo w zorganizowanych przez ten ośrodek spotkaniach i konferencjach informacyjnych na temat centrum usług społecznych²¹, podczas których m.in. omawiano ze współautorem ustawy jej przepisy; wsparcie merytoryczne w formie konsultacji tworzonych w Gminie w tym zakresie dokumentów; szkolenia dla pracowników CUS (m.in. organizatora usług społecznych, koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych i organizatora społeczności lokalnej).

(akta kontroli str. 234-235, 591)

Uchwałą Rady Miejskiej nr XXXV/405/21 z 26 maja 2021 r. przyjęto Program. Określono m.in.: jego nazwę i cel, okres realizacji i potrzeby ją uzasadniające, oferowane usługi społeczne oraz ich priorytetowych odbiorców, warunki i tryb kwalifikowania osób do korzystania z powyższych usług, jak również dane niezbędne do kwalifikowania takich osób, organizację PUS, w tym etapy jego realizacji, sposób monitorowania i oceny Programu oraz mierniki efektywności jego realizacji, budżet PUS i źródła jego finansowania. Nie zawarto w nim natomiast postanowień o przewidywanej liczbie osób objętych tym Programem, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Program miał być realizowany w ramach Projektu współfinansowanego ze środków EFS, w okresie od 1 lipca 2021 r. do 30 września 2023 r., przy czym usługi społeczne oferowane w jego ramach miały być świadczone nieodpłatnie. Po zakończeniu Projektu ww. usługi miały być kontynuowane przez okres co najmniej trzech lat, natomiast celem zabezpieczenia środków na ich realizację, przewidziano wprowadzenie opłat za określone usługi. W odniesieniu do potrzeb uzasadniających wprowadzenie PUS wskazano, że jego realizacja wynika z przeprowadzonej diagnozy potrzeb i potencjału w zakresie usług społecznych na terenie Gminy. Jako głównych i jednocześnie priorytetowych odbiorców usług społecznych określono osoby starsze (powyżej 60 roku życia), rodziny z dziećmi do piątego roku życia, osoby z niepełnosprawnościami, dzieci powyżej piątego roku życia i młodzież, rodziny i opiekunów osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu i osób z niepełnosprawnościami, jak również osoby bezrobotne. Do realizacji przyjęto nowe, dotychczas nie świadczone przez M-GOPS usługi społeczne (wchodzące w zakres interwencji z EFS), tj. adresowane do priorytetowych grup odbiorców działania w zakresie:

- wspierania rodziny, obejmujące usługi dotyczące wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz wsparcia osób starszych, realizowane poprzez Lokalny Klub Rodzinny²², Akademię Dzieci i Młodzieży²³ oraz Klub Aktywności Lokalnej²⁴,

²¹ M.in. spotkania oraz warsztaty w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu: „Centrum Usług Społecznych – rozwój usług lokalnych” (19 września 2019 r.); „Integracja usług społecznych, zagadnienia deinstytucjonalizacji w przyszłej perspektywie finansowej UE (28 października 2019 r.); szkolenie „Centrum Usług Społecznych” (28-29 października 2019 r.). W dniu 11 grudnia 2019 r. Burmistrz z przedstawicielami M-GOPS uczestniczył ponadto w konferencji zorganizowanej w Pałacu Prezydenckim w Warszawie pt. „Centra Usług Społecznych – Nowa Jakość Polityki Społecznej”.

²² Odbiorcy usługi: rodziny z dziećmi do piątego roku życia.

²³ Dzieci i młodzież.

²⁴ Rodziny z dziećmi do piątego roku życia.

- wspierania osób niepełnosprawnych, obejmujące usługi dotyczące wsparcia osób z niepełnosprawnościami, opiekunów faktycznych oraz osób starszych, realizowane poprzez Klub samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi²⁵, Kuźnię Wiedzy²⁶, szkolenia dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami i wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w miejscu zamieszkania²⁷ oraz szkolenie dla seniorów z metod pracy z dziećmi z niepełnosprawnością²⁸,
- pobudzania aktywności obywatelskiej, obejmujące usługi dotyczące wsparcia osób starszych, realizowane poprzez Punkt Edukacji Obywatelskiej²⁹ oraz Akademię Życia³⁰,
- reintegracji zawodowej i społecznej, obejmujące usługi dotyczące reintegracji społeczno-zawodowej, realizowane poprzez Klub Integracji Społecznej³¹.

(akta kontroli str. 153-174)

W okresie objętym kontrolą Centrum realizowało następujące usługi społeczne przyjęte w PUS:

- a) „Lokalny Klub Rodzinny” – usługa realizowana od 1 sierpnia 2021 r. dla rodzin z dziećmi do piątego roku życia, z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, polegająca na prowadzeniu zajęć edukacyjno-rozwojowych, konsultacji specjalistycznych i wydarzeń kulturalno-edukacyjnych;
- b) „Akademia Dzieci i Młodzieży” – realizowana od 1 sierpnia 2021 r. dla dzieci i młodzieży, z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, polegająca na prowadzeniu warsztatów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, grupy dla rodziców oraz wydarzeń integracyjnych;
- c) „Klub Aktywności Lokalnej” – działanie z zakresu wspierania rodziny realizowane od 1 sierpnia 2021 r. dla rodzin z dziećmi do piątego roku życia oraz osób starszych, polegające na prowadzeniu warsztatów tematycznych i organizowaniu inicjatyw społecznych,
- d) „Klub Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi” – realizowana od 1 września 2021 r. dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, z zakresu wspierania osób niepełnosprawnych, polegająca na prowadzeniu warsztatów tematycznych, grupy wsparcia dla osób chorych na schizofrenię, poradnictwa psychologicznego oraz organizowaniu wydarzeń kulturalnych;
- e) „Punkt Edukacji Obywatelskiej” – działanie z zakresu pobudzania aktywności obywatelskiej realizowane od 1 sierpnia 2021 r., polegające na prowadzeniu warsztatów edukacyjnych, którego odbiorcami byli mieszkańcy Gminy, w szczególności osoby starsze oraz dzieci i młodzież;
- f) „Akademia Życia” – usługa z zakresu pobudzania aktywności obywatelskiej realizowana od 1 sierpnia 2021 r., polegająca na prowadzeniu warsztatów tematycznych w tym z zakresu zdrowego stylu życia, języków obcych oraz organizacji wydarzeń kulturalnych dla osób starszych;

²⁵ Osoby z niepełnosprawnościami.

²⁶ Mieszkańcy Gminy, w szczególności osoby z niepełnosprawnościami i osoby starsze.

²⁷ Opiekunowie osób z niepełnosprawnościami i osób niesamodzielnych.

²⁸ Osoby starsze.

²⁹ Mieszkańcy Gminy, w szczególności osoby starsze oraz dzieci i młodzież.

³⁰ Osoby starsze.

³¹ Osoby bezrobotne, w tym osoby z uzależnieniami i doświadczające przemocy.

- g) „Klub Integracji Społecznej” - usługa z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej oraz przeciwdziałania bezrobociu realizowana od 13 października 2021 r., polegająca na prowadzeniu doradztwa zawodowego, poradnictwa psychologicznego i wsparcia terapeutycznego, adresowana do osób bezrobotnych, w tym osób z uzależnieniami i doświadczających przemocy;
- h) „Szkolenia dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami i wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w miejscu zamieszkania” – działanie z zakresu wspierania osób niepełnosprawnych, polegające na prowadzeniu od 13 lipca 2021 r. szkolenia dla opiekunów wskazanych wyżej osób, z zakresu codziennej opieki nad nimi, diety, karmienia, podstaw psychologii opieki nad osobami niesamodzielnymi lub niepełnosprawnymi, jak również sposobów efektywnej komunikacji z pacjentem oraz pierwszej pomocy;
- i) „Szkolenie dla seniorów z metod pracy z dziećmi z niepełnosprawnością” – realizowane z zakresu wsparcia osób niepełnosprawnych w okresie od 13 lipca do 31 sierpnia 2021 r., polegające na przeprowadzeniu szkolenia dla osób starszych – wolontariuszy, w zakresie wzmocnienia wiedzy i kompetencji oraz nabycia nowej wiedzy i umiejętności w pracy z dziećmi z niepełnosprawnością w tym intelektualną;
- j) „Kuźnia Wiedzy” – działanie wspierające uruchomione od 1 kwietnia 2021 r., realizowane w formie wolontariatu, samopomocy, projektów socjalnych, kampanii edukacyjnych, adresowanych do mieszkańców Gminy, w szczególności osób z niepełnosprawnościami, w tym dzieci oraz osób starszych.

Poza opisanymi wyżej działaniami realizowanymi przez Centrum w ramach PUS, organizowano też inne usługi społeczne, w tym:

- a) Pomoc społeczna: „Opaska Życia” – zapewnienie seniorom dostępu do systemu teleopieki w formie opaski monitorującej czynności życiowe (od 1 lipca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r., planowane do realizacji na rok 2023 r.); „Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze” - realizacja usług opiekuńczych obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem (od 1 kwietnia 2021 r.); „Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi” - realizacja specjalistycznych usług opiekuńczych tj. pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem (od 1 kwietnia 2021 r.); „Specjalistyczna usługa opiekuńcza fizjoterapeuty w miejscu zamieszkania” - świadczenie przez fizjoterapeutów rehabilitacji w miejscu zamieszkania osoby starszej, osoby z niepełnosprawnościami (od 1 kwietnia 2022 r.); „Dzienny Dom Pomocy Społecznej” - realizacja dla osób starszych, w tym z niepełnosprawnościami m.in.: terapii Biofeedback, terapii Snoezelen, poradnictwa psychologicznego, rehabilitacji, zajęć kulinarnych, rękodzielniczych (od 1 kwietnia 2021 r.); „Projekt socjalny – Plan na lepsze jutro” – prowadzenie dla mieszkańców Gminy warsztatów, poradnictwa psychologicznego i szkoleń oraz pracy socjalnej (od 1 września 2021 r.); „Praca socjalna” – prowadzenie pracy socjalnej dla mieszkańców Gminy, m.in. w oparciu o kontrakt i projekt socjalny (od 1 kwietnia 2021 r.);

- b) Wspieranie rodziny: „Bezpłatna wypożyczalnia sprzętu specjalistycznego dla mieszkańców Gminy Rawicz” - bezpłatne użyczenie sprzętu specjalistycznego i pomocy medycznych dla osób powyżej 60 roku życia i osób z niepełnosprawnościami (od 1 kwietnia 2022 r.); „Kluby Seniora na terenach wiejskich” – organizacja i prowadzenie zajęć z zakresu m.in.: edukacji zdrowotnej, rehabilitacji, kultury, warsztatów kulinarnych oraz organizacji spotkań integracyjnych (od 1 kwietnia 2022 r.); „Majster dla Seniora” - wsparcie seniorów poprzez świadczenie bezpłatnych usług naprawczych, niewymagających dużych nakładów finansowych - drobne naprawy niewymagające specjalnych uprawnień technicznych (od 1 kwietnia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r., w toku przygotowania do realizacji na rok 2023); „Punkt Wsparcia Seniora” - inicjowanie, ukierunkowywanie oraz koordynacja ogółu działań wynikających z Gminnego Programu Polityki Senioralnej, jak również aktywizowanie osób starszych do różnorodnej działalności (od 1 kwietnia 2021 r.); „Placówka Wsparcia Dziennego” - organizowanie i prowadzenie dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym oraz rodziców i opiekunów zajęć w formie specjalistyczno–opiekuńczej m.in.: zajęcia sportowe, zajęcia z logopedą, terapia Biofeedback, terapia Snoezelen, pomoc w odrabianiu lekcji, wsparcie psychologa (od 1 lipca 2021 r.);
- c) Wspieranie osób niepełnosprawnych: „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - wsparcie osoby niepełnosprawnej przez asystenta m.in. w czynnościach samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego, przemieszczaniu, podejmowaniu aktywności życiowej (od 1 lipca 2021 r. do 31 grudnia 2021 r., od 1 kwietnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r., w toku przygotowania do dalszej realizacji); „Opieka Wytchnieniowa” - wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi poprzez zapewnienie m.in. usług opiekuńczych, wsparcia specjalistów (od 1 lipca 2021 r. do 31 grudnia 2021 r., od 1 kwietnia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r., w toku przygotowania do dalszej realizacji); „Grupa samopomocowa rodziców dzieci z niepełnosprawnościami”- prowadzenie zajęć i wsparcia specjalistycznego (od 1 października 2022 r.);
- d) Promocja i ochrona zdrowia: „Program profilaktyczny – Wspieramy i wzmacniamy nasze rodziny” – zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym oraz ich rodzicom i opiekunów kompleksowego wsparcia specjalistów tj. psycholog, terapeuta uzależnień, instruktor zajęć sportowych, szkoła dla rodziców, psychoterapia (od 1 czerwca 2022 r.); „Program profilaktyki zdrowego stylu życia dla seniorów” – prowadzenie konsultacji indywidualnych ze specjalistami, warsztatów kreatywnych, kampanii edukacyjnych (od 1 lipca 2022 r.); „Program profilaktyczny dla kobiet w ciąży i kobiet w wieku rozrodczym” - prowadzenie konsultacji indywidualnych ze specjalistami, warsztatów kreatywnych, kampanii edukacyjnych (od 1 lipca 2022 r. do 31 grudnia 2022 r., w toku przygotowania do dalszej realizacji na rok 2023 r.); „Grupa terapeutyczna dla osób DDA” - prowadzenie warsztatów, terapii i szkoleń dla dorosłych dzieci alkoholików (od 1 lutego 2022 r.); „Grupa terapeutyczna dla osób współuzależnionych” - prowadzenie warsztatów, terapii i szkoleń (od 1 lutego 2022 r.); „Punkt Profilaktyki i Ochrony Zdrowia Psychicznego” - realizacja bezpłatnych konsultacji psychiatry, psychologa ds. uzależnień, psychologa, prawnika dla mieszkańców Gminy,

w szczególności osób dotkniętych problemem uzależnień (od 2 stycznia 2023 r.);

- e) Pobudzanie aktywności obywatelskiej: „Punkt Wsparcia Ekonomii Społecznej” - promocja działań NGO, wzmacnianie potencjału NGO, udzielanie wsparcia merytorycznego w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych (od 1 kwietnia 2021 r.);
- f) Mieszkalnictwo: „Mieszkania wspomagane oraz mieszkania chronione” – działania w zakresie mieszkalnictwa, wspierające osoby starsze i z niepełnosprawnościami (uchwała Rady Miejskiej Nr LVII/603/22 z 23 listopada 2022 r. regulująca odpłatność za pobyt, planowana do realizacji w roku 2023, w toku było opracowywanie dokumentacji rekrutacji, regulaminów, umów najmu).

(akta kontroli str. 592-598)

2. Uchwałą Rady Miejskiej z 27 stycznia 2021 r. w sprawie utworzenia Centrum przyjęto jednocześnie jego Statut, określający rodzaj i zakres zadań, w tym usług społecznych, przekazanych tej jednostce do realizacji oraz szczegółową jej organizację. Celem działania CUS było podejmowanie inicjatyw nastawionych na zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy, w szczególności osób starszych, niepełnosprawnych, rodzin w zakresie usług społecznych, oraz zwiększenie dostępu do zintegrowanych usług społecznych. CUS miało realizować zadania, o których mowa w art. 13 ustawy, usługi społeczne wykonywane dotychczas przez M-GOPS i ponadto działania z zakresu: wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania bezrobociu, pobudzania aktywności obywatelskiej, reintegracji zawodowej i społecznej oraz mieszkalnictwa³². Centrum mogło inicjować i organizować inne niż wymienione wyżej usługi i działania na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, których celem była deinstytucjonalizacja, utrzymanie lub poprawa ich samodzielnego funkcjonowania oraz zapewnienie im kontaktu z otoczeniem. Mogło też organizować różnorodne formy wsparcia dla rodzin i opiekunów sprawujących opiekę nad ww. osobami. Przedmiot działalności CUS obejmował koordynację oraz zaspokajanie potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie realizacji zadań wymienionych w Statucie oraz wynikających z obowiązujących przepisów prawa. Centrum miało również współpracować z innymi jednostkami w tym w szczególności organami administracji rządowej, samorządowej, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami zajmującymi się świadczeniem usług społecznych. Statut wskazywał, że działalnością CUS kieruje Dyrektor, wydający akty wewnętrzne w formie zarządzeń, instrukcji i regulaminów. W strukturze organizacyjnej CUS wyodrębniono: Zespół do spraw Organizowania Usług Społecznych, w skład którego wchodził Organizator Usług Społecznych oraz Koordynatorzy Indywidualnych Planów Usług Społecznych; Zespół do spraw realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, w skład którego wchodził Organizator Pomocy Społecznej, specjaliści z zakresu pracy socjalnej, pracy z rodziną oraz inni specjaliści realizujący zadania z zakresu pomocy społecznej, w tym w zakresie integracji społecznej; Stanowisko Organizatora Społeczności Lokalnej. Przyjęty przez Radę Miejską Statut był zgodny z wymogami określonymi w art. 12 ustawy.

(akta kontroli str. 8-14)

3. Zarządzeniem Nr 744B/2021 z 1 kwietnia 2021 r. Burmistrz powołał na stanowisko Dyrektora CUS dotychczasową Dyrektorkę M-GOPS. Jej zakres czynności obejmował

³² Na podstawie zmiany Statutu CUS, dokonanej uchwałą Nr LV/583/22 Rady Miejskiej Gminy Rawicz z dnia 26 października 2022 r.

m.in. kierowanie pracami Centrum i jego reprezentowanie na zewnątrz, sprawowanie zarządu mieniem tej jednostki oraz prowadzenie gospodarki finansowej Centrum, a także wykonywanie obowiązków Organizatora Usług Społecznych przewidzianych w ustawie o CUS, podczas jego nieobecności. Dyrektor spełniała wymagania do pełnienia takiej funkcji, w szczególności dotyczące doświadczenia i wykształcenia, określone w art. 25 ust. 2 ustawy.

(akta kontroli str. 15-19)

Zarządzeniami Nr 744 i 745/2021 z 1 kwietnia 2021 r., wydanymi m.in. na podstawie odpowiednio art. 26 ust. 1 oraz art. 26 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy, Burmistrz upoważnił Dyrektora do prowadzenia postępowań w indywidualnych sprawach dotyczących usług społecznych określonych w programach usług społecznych uchwalanych przez Radę Miejską, w tym do wydawania decyzji administracyjnych oraz do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości Gminy. Tego samego dnia Dyrektor została upoważniona m.in. do: podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz prowadzenia postępowania i wydawania w tych sprawach decyzji; załatwiania spraw i wydawania decyzji dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej; prowadzenia postępowań i wydawania decyzji w sprawach świadczeń rodzinnych; prowadzenia postępowań oraz wydawania decyzji w sprawach świadczeń z funduszu alimentacyjnego; prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny i wydawania w tych sprawach decyzji³³.

(akta kontroli str. 364-370)

4. Złożony przez Burmistrza do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wniosek o dofinansowanie Projektu³⁴, w łącznej kwocie 2 231,5 tys. zł, obejmował co do zasady wszystkie koszty związane z utworzeniem nowej jednostki. Szacunkowe koszty utworzenia i funkcjonowania CUS nie uwzględniały, jak wyjaśnił m.in. Burmistrz, wydatków na wynagrodzenia Dyrektora oraz Zastępcy Dyrektora - Organizatora Pomocy Społecznej, które finansowano z budżetu Gminy³⁵. Zgodnie z regulaminem konkursu „Wsparcie tworzenia centrów usług społecznych i rozwój dostarczanych przez nie usług”³⁶, wydatki kwalifikowalne w ramach realizacji Projektu obejmowały tylko wynagrodzenia organizatora usług społecznych, organizatora społeczności lokalnej oraz koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych, tj. nowych stanowisk związanych z utworzeniem CUS. W latach 2020 (od 1 października), 2021 i 2022 (do końca roku) CUS wydatkował ze środków uzyskanych w ramach projektu odpowiednio: 116,8 tys. zł³⁷, 370,7 tys. zł³⁸ oraz 293,9 tys. zł³⁹. W okresie od 1 października 2020 r. do 31 grudnia 2022 r. wydatkowano ze środków Projektu łącznie na: wynagrodzenia osobowe pracowników wraz pochodnymi - 586,4 tys. zł; zakup: materiałów i wyposażenia - 23,4 tys. zł⁴⁰, usług remontowych - 99,8 tys. zł, usług pozostałych - 32,2 tys. zł, usług obejmujących

³³ Zarządzeniami, odpowiednio do tych upoważnień, Nr: 746, 747, 748, 749 i 750/2021.

³⁴ Ostatnią jego wersję złożono 6 czerwca 2020 r.

³⁵ W latach 2021 i 2022 odpowiednio w kwotach 177,6 tys. zł oraz 207,8 tys. zł – w pozycjach na ogólnych listach płac pracowników CUS.

³⁶ Nr POWR.02.08.00-IP.03-00-001/20.

³⁷ Wynagrodzenia osobowe pracowników wraz z pochodnymi; zakup materiałów i wyposażenia; zakup usług pozostałych; zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii; szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej.

³⁸ Wynagrodzenia osobowe pracowników wraz z pochodnymi; zakup materiałów i wyposażenia; zakup usług remontowych; zakup usług pozostałych; zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii; szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej.

³⁹ Wynagrodzenia osobowe pracowników wraz z pochodnymi.

⁴⁰ Ze środków CUS wydatkowano dodatkowo w tej pozycji wydatków kwotę 4,9 tys. zł, w związku z nieprzewidywanym (w wyniku sytuacji epidemiologicznej) wzrostem cen rynkowych czterech zakupionych laptopów dla kadry CUS, których zakup w niższych cenach zaplanowano w Projekcie.

wykonanie ekspertyz, analiz i opinii - 36,0 tys. zł; szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej – 3,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 88-152, 477-502, 514-519)

Zaangażowanie finansowe (procentowe) wykonanych w ramach Projektu wydatków poniesionych do dnia 31 grudnia 2022 r. w poszczególnych etapach tego zadania, w relacji do planu wydatków tych etapów za cały okres realizacji tego przedsięwzięcia, kształtowało się następująco: Zadanie 1 - wypracowanie i przedstawienie Radzie Programowej Planu Wdrażania CUS – 98,7%; Zadanie 2 - realizacja Planu Wdrażania CUS i świadczenia usług społecznych – 97,2%; Zadanie 3 - aktualizacja i realizacja Planu Wdrażania CUS i świadczenia usług społecznych – 56,4 %; Zadanie 4 - wypracowanie wniosków z Planu Wdrażania CUS i przedłożenie Radzie Programowej pakietu produktów powstałych w wyniku testowania rozwiązania modelowego⁴¹ – 0,0%. Zaangażowanie finansowe realizowanych w ramach PUS usług społecznych⁴² kształtowało się od 63,8% do 70,0%.

(akta kontroli str. 521-522)

5. W okresie od 14 września do 9 listopada 2021 r., w oparciu o zarządzenie Burmistrza nr 857/2021 z 13 września 2021 r. w sprawie powołania Zespołu Kontrolnego⁴³ do przeprowadzenia kontroli w Centrum, poddano ten podmiot kontroli doraźnej związanej z zawiadomieniem o występujących w tej jednostce nieprawidłowościach, skierowanym do Burmistrza 15 czerwca 2021 r. przez kancelarię prawną. Badania kontrolne obejmowały zagadnienia objęte ww. zawiadomieniem w zakresie: wymaganych kompetencji zatrudnionego na określonym stanowisku pracownika oraz sposobu jego zatrudnienia, procesu i zasadności zatrudniania wybranych pracowników Centrum, zasadności otrzymywanych gratyfikacji finansowych przez pracowników, ewidencjonowania czasu pracy oraz ewidencjonowania załatwiania spraw prywatnych przez pracowników, wyciągania konsekwencji związanych ze stwierdzanymi nieprawidłowościami, w tym merytorycznymi, powstałymi przy wykonywaniu obowiązków służbowych. Ustalenia dokonane w toku badania ww. zagadnień, udokumentowane w sporządzonym sprawozdaniu z kontroli z 8 grudnia 2021 r.⁴⁴, wskazywały na nieprawidłowości i w konsekwencji zalecenia⁴⁵ w zakresie właściwego prowadzenia dokumentacji kadrowej, ewidencjonowania czasu pracy, w tym dokumentowania czasu wykorzystywanego na sprawy prywatne oraz jego odpracowywania, prawidłowości dokonywania wypłat środków na podstawie wydawanych decyzji, zachowania terminowości sprawozdawczości, jak również staranności w ustalaniu dochodów klientów CUS oraz terminowości realizowanych na podstawie wydawanych decyzji świadczeń.

(akta kontroli str. 234-302)

⁴¹ Przedmiotowego zadania nie realizowano w okresie objętym kontrolą (etap Projektu przewidziany do realizacji w okresie od lipca do września 2023 roku).

⁴² W odniesieniu do: wsparcia dla mieszkańców z zakresu reintegracji zawodowej i społecznej; Lokalnego Klubu Rodzinnego; Akademii Życia; Akademii Dzieci i Młodzieży; szkoleń dla opiekunów osób niesamodzielnych z niepełnosprawnościami; Klubu Aktywności Lokalnej; Punktu Edukacji Obywatelskiej; Klubu Samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

⁴³ W składzie trzech osób.

⁴⁴ W sprawozdaniu wskazano m.in. na spełnienie określonych w przepisach prawa wymagań kwalifikacyjnych określonych dla objętego stanowiska kierowniczego (zastępcy dyrektora – organizatora usług społecznych), jak również zasadności utworzenia/objęcia tego stanowiska.

⁴⁵ Zrealizowane przez CUS, jak wynikało z pisma Dyrektora z 25 stycznia 2022 r.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W treści Programu, przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w oparciu o wniesiony przez Burmistrza projekt ww. uchwały⁴⁶, nie zawarto postanowień o przewidywanej liczbie osób objętych tym Programem, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy o CUS.

Burmistrz wyjaśnił to *założeniem, iż usługi społeczne realizowane przez Centrum dostępne będą dla ogółu mieszkańców Gminy. Minimalną liczbę osób objętych usługami społecznymi przyjętymi w PUS wskazano w otwartych konkursach ofert na realizację tych usług w Gminie. Program, opracowany na potrzeby realizacji Projektu, konsultowany i akceptowany był, przez instytucję zarządzającą Projektem. Dodał, że w ramach prowadzonych z tą instytucją konsultacji ustalono, aby projekt na podstawie którego opracowano PUS nie zakładał liczby osób, przy czym pierwotny wniosek o dofinansowanie zakładał przewidywaną liczbę osób, które skorzystają z usług społecznych tj. - 350. Z wyjaśnień Dyrektor wynikało jednocześnie, że w trakcie prowadzonych z Instytucją Zarządzającą negocjacji powyższe dane usunięto z wniosku, ponieważ stwierdzono, że usługi społeczne skierowane są dla ogółu mieszkańców i nie jest możliwe doprecyzowanie liczby osób, które zostaną objęte wsparciem.*

(akta kontroli str. 153-174, 313, 321-362, 599-606)

Dostrzegając racjonalność ww. wyjaśnień, NIK wskazuje, że z formalnoprawnego punktu widzenia, w świetle niebudzącej wątpliwości interpretacyjnych treści ww. przepisu, Program musi („zawiera”) – a nie może – określać przedmiotowe dane. Nadmienić również należy, iż organy wykonawcze, w tym naczelne, nie dokonują w Rzeczypospolitej Polskiej wiążącej interpretacji prawa.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu uzupełnienia Programu Usług Społecznych o przewidywaną liczbę osób objętych tym programem.

Uwagi

NIK nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

⁴⁶ Z 18 maja 2021 r.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia 27 stycznia 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Marek Rozwalka
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
z up. dr Zuzanna Kaźmierczak
p.o. wicedyrektora

.....
Podpis

.....
Podpis